

TEMA: LAŽNE VIJESTI

DANI MEDIJSKE PISMENOSTI, travanj

Čl. 17. Imaš pravo s radija, iz novina, knjiga, računala i drugih izvora saznati informacije koje su važne za tvoju dobrobit. Odrasli se trebaju pobrinuti da informacije koje dobivaš nisu štetne i pomoći ti u pronalaženju i razumijevanju informacija koje trebaš.

Izvor: Konvencija UN-a o pravima djeteta – na jeziku bliskom djeci, www.dijete.hr

CILJ: Ukazati na prisutnost i opasnost lažnih vijesti u medijima.

OČEKIVANI ISHODI:

Učenik/ca će primijeniti informacije o lažnim vijestima u svakodnevnom konzumiranju medija.

Učenik/ca će kritički promišljati o informacijama dostupnim u medijima.

POTREBNI MATERIJALI: računalo, projektor, zvučnici, papir većeg formata, A3 papiri, flomasteri

KORELACIJA: Informatika, Hrvatski jezik, Sociologija, Politika i gospodarstvo, Sat razredne zajednice; međupredmetne teme GOO, IKT, UKU i OSR

UZRAST: 12+ godina; prilagodite sadržaj razini kompetencija djece i mladih s kojima radite

TRAJANJE: 45 minuta

Pripreme potrebne za održavanje aktivnosti: Pronađite i isprintajte 4 novinska članka o nekoj osobi/događaju, a 5. koji ćete koristiti nalazi se na sljedećoj stranici i temelji se na lažnoj vijesti koju ćete kasnije u filmu prikazati učenicima. Neka tekstovi koje pronađete budu što sličniji primjeru sa sljedeće stranice jer će učenici trebati pretpostaviti koji tekst donosi stvarnu priču, pa neka se ovaj o *Bitcoinboyu* ne ističe (npr. prebacite sve tekstove u word dokument da budu što sličniji, uzmite barem još jedan tekst na stranom jeziku kako se ovaj o *Bitcoinboyu* ne bi isticao i sl.).

TIJEK AKTIVNOSTI:

Učenike podijelite u 5 skupina, a zatim svakoj skupini dajte jedan novinski članak koji ste unaprijed pripremili. Učenici unutar svojih skupina trebaju napraviti kratku prezentaciju na A3 papiru kako bi dobivenu vijest predstavili drugima i uvjerali ih kako je upravo priča iz njihova članka *stvarna* (iako zapravo ni sami nisu sigurni u istinitost dobivene priče).

Nakon prezentiranja neka učenici *pogode* koja je od vijesti iz novinskog članka lažna, neka argumentiraju svoje stavove. Zatim prikažite učenicima film **Bitcoinboy** (trajanje 11:23; link: <https://tinyurl.com/FPDbitcoinboy>).

Pitanja za raspravu:

Što novinari nisu napravili kako bi provjerili istinitost ove vijesti?

Zašto se lažne vijesti često plasiraju namjerno i sve su češće? (Potaknite učenike na istraživanje ove teme)

Što bismo mi trebali napraviti kako bismo bili sigurni u točnost neke vijesti? (Njihove ideje zapisujte na papir većeg formata i zajedno dođite do zaključka koje je ponudila i Međunarodna knjižničarska organizacija IFLA (dostupno na <https://www.medijskapismenost.hr/osam-jednostavnih-koraka-za-provjeru-bilo-koje-vijesti/>).

(Izvor: <https://www.weespernieuws.nl/reader/134947/106421/scholier-gymnasium-verdient-100-000-euro-aan-bitcoins>)

Srednjoškolic koji je zaradio 100 000 eura na *bitcoinima*

Prijatelji od njega žele posuditi novac, a djevojkama je odjednom puno ljepši, šali se Bram van Stadt. I ne čudi jer je 17-godišnji učenik iz Gradske gimnazije zaradio 100 000 eura ulaganjem u *bitcoine*.

Prije četiri godine tadašnji 14-godišnji učenik dobio je 800 eura od svoje bake, koja je prodala kuću. Umjesto da novac potroši na igraće konzole ili nešto slično, odlučio je uložiti iznos u ovu digitalnu valutu. U to je vrijeme njegova okolina mislila da je to čudan izbor, a sada se svi oko njega žale što nisu učinili isto. Osobito jer se vrijednost njegovih *bitcoina* (pomalo nalik dionicama) u posljednje vrijeme znatno povećala.

Svaki bitcoin koje je Van Stadt kupio 2013. godine imao je vrijednost 48 eura. Kad je vrijednost bila 6000 eura po komadu, učenik je zaradio 100 000 eura. Usput, iznos i dalje znatno raste i kreće se prema 120 000 eura, stoga zasad ne namjerava unovčiti taj iznos.

Van Stadt živi u nizozemskom gradu Hollandsche Radingu i trenutno pohađa šesti razred Gradske gimnazije. U slobodno vrijeme bavi se razvojem različitih aplikacija, uključujući vlastiti *bitcoin novčanik* – aplikaciju za sigurno pohranjivanje *bitcoina*. Nakon srednje škole želi studirati umjetnu inteligenciju, a studentski zajam mu očit će trebati.